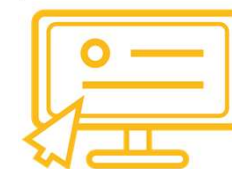

Типові помилки при розробці антикорупційної програми

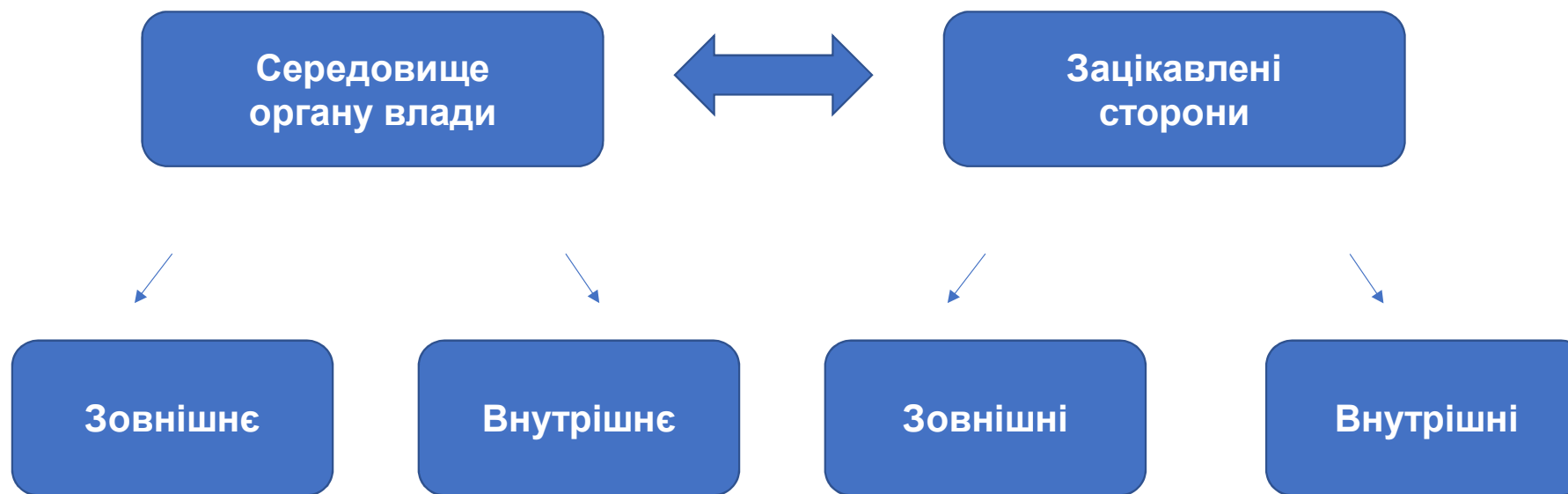
Підстави для непогодження антикорупційної програми

- ✓ порушенні принципи підготовки антикорупційної програми;
- ✓ відсутня одна або кілька обов'язкових складових антикорупційної програми;
- ✓ звіт за результатами оцінки корупційних ризиків не містить обов'язкових складових;
- ✓ існує потреба у здійсненні додаткової оцінки корупційних ризиків:
  - попередню оцінку проведено (1) неповно або (2) неправильно – як корупційні ризики ідентифіковано корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення;
  - заходи із усунення (мінімізації) корупційних ризиків є існуючими заходами контролю та/або не спрямовані на ліквідацію або мінімізацію умов (причин) виникнення корупційних ризиків)

**«Неякісна оцінка
корупційних ризиків –
основна причина
непогодження
антикорупційних програм»**

**Неякісна оцінка корупційних ризиків =
недосліджене середовище + відсутня взаємодія з
зацікавленими сторонами**

Джерела інформації та методи дослідження середовища

- Інтерв'ювання
- Анкетування
- Звернення, що надійшли до органу влади від фізичних та юридичних осіб
- Аналіз здійснених заходів щодо усунення виявлених корупційних ризиків за попередні періоди
- Інформація з відкритих реєстрів (інформація від НАЗК)
- Публікації в засобах масової інформації та соціальних мережах
- Результати перевірок, аудитів, проведених контролюючими органами, а також внутрішніх перевірок та службових розслідувань в органі влади
- Нормативно-правові та організаційно-розпорядчі акти, що регулюють діяльність органу влади

Результати узагальнюються та описуються уповноваженою особою в аналітичному огляді середовища для членів комісії та звіті

1. Порушення принципів при розробці антикорупційної програми

- ✓ **Галузевої належності та всеохопленості:**
  - не врахована сфера діяльності органу влади;
  - не передбачені заходи відповідно до усіх повноважень та функцій органу влади;
  - не враховані територіальні органи, підприємства, установи, організації, що входять до сфери управління.

- ✓ **Об'єктивності та неупередженості:**
  - антикорупційна програма не спрямована на налагодження ефективної системи запобігання та виявлення корупції.

1.1. Принцип галузевої належності та всеохопленості

Як встановлюється відповідність цьому принципу?

Антикорупційна програма розроблена з порушенням принципу галузевої належності та всеохопленості, якщо:

- ☑ у робочому плані:
  - **об'єкти оцінки**, тобто функції та завдання органу Х, передбачені Положенням/ЗУ «Про орган Х», **не визначені**;
  - визначено **не всі функції** та завдання органу Х, які передбачені Положенням/ЗУ «Про орган Х»;
  - як об'єкти оцінки сформульовані **«інші сфери** діяльності органу Х» (із такого формулювання неможливо встановити які функції підлягали оцінці);
  - як об'єкти оцінки корупційних ризиків зазначені назви структурних підрозділів органу Х;
  - як об'єкти оцінки корупційних ризиків визначено **«виконання функцій та завдань, передбачених Законом** України «Про орган Х» – без конкретизації цих функцій;
- ☑ у звіті за результатами оцінки корупційних ризиків ідентифіковані лише корупційні ризики, які виникають при реалізації **загальних функцій** органу Х і **не ідентифіковані ризики у контрольних та інших спеціальних функціях**;
- ☑ в антикорупційній програмі відсутня інформація про проведення оцінки корупційних ризиків **в усіх територіальних органах** та врахування її результатів.

1.2. Принцип об'єктивності та неупередженості

Як встановлюється відповідність цьому принципу?

Антикорупційна програма розроблена з порушенням принципу об'єктивності та неупередженості:

Чинники ідентифікованих корупційних ризиків визначені формально та зведені до констатації лише суб'єктивних причин, які не є безпосередніми об'єктивними причинами та умовами виникнення ідентифікованих корупційних ризиків; чинник і ризик ототожнені.

Корупційний ризик	Чинник корупційного ризику
Недоброчесність членів тендерного комітету органу X та тендерного комітету органу X з питань управління активами під час відбору осіб, які здійснюють заходи з проведення оцінки та управління активами.	Особиста зацікавленість; вчинення дій в умовах конфлікту інтересів; недоброчесність державних службовців.
Укладення цивільно-правових угод на необґрунтовано лояльних умовах.	Особиста зацікавленість; вчинення дій в умовах конфлікту інтересів.
Розголошення даних, що стали відомими під час виконання службових обов'язків.	Службова недбалість; особиста зацікавленість.
Необґрунтоване установлення належності активу до виду майна, що підлягає реалізації відповідно до спеціального переліку.	Особиста зацікавленість; вчинення дій в умовах конфлікту інтересів.

Із формулювання корупційного ризику, опису корупційного ризику та чинника корупційного ризику неможливо визначити, який конкретно корупційний ризик існує у діяльності органу та, відповідно, в чому полягає його опис і чинник.

Корупційний ризик	Опис корупційного ризику	Чинник корупційного ризику
Наявний можливий корупційний ризик витрачання посадовими особами територіальних або міжрегіональних територіальних органів органу X бюджетних коштів при здійсненні публічних закупівель, отриманні послуг за завищеними цінами.	Наявний можливий корупційний ризик витрачання бюджетних коштів при здійсненні закупівель, отриманні послуг за завищеними цінами.	Недостатній рівень контролю при прийнятті рішень про закупівлю товарів та послуг.
Надання переваг, прийняття необ'єктивних рішень за результатами одноосібного проведення перевірок (аудитів).	Одноосібне проведення перевірки (аудиту) та подальше одноосібне надання висновку (звіту) за висновками перевірки (аудиту) керуючись дискреційними повноваженнями.	Надання переваг при проведенні перевірки (аудиту), не висвітлення (приховування) інформації за результатами перевірки (аудиту).
Ризики, пов'язані з конфліктом інтересів при призначенні матеріально відповідальних осіб, зокрема призначення керівником на таку посаду особи, з якою суб'єкт призначення пов'язаний приватним інтересом.	Можливість використання фінансових і матеріальних ресурсів працівниками для задоволення особистих потреб.	Невиконання належним чином власних повноважень, зловживання службовим становищем.

Як описати корупційний ризик так, щоб було зрозуміло про що він?

Корупційний ризик	Опис корупційного ризику	Чинник корупційного ризику
<p><i>Ймовірність того, що відбудеться подія корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, яка негативно вплине на досягнення органом визначених цілей та завдань</i></p>	<p><i>Детальний опис можливої події корупційного чи пов'язаного з корупцією правопорушення, осіб, які беруть участь у його вчиненні, та конкретних умов, за яких відбувається подія, так звана «корупційна схема». Виклад тексту повинен бути доступним і зрозумілим для прочитання будь якій особі (як в журналістських розслідуваннях)</i></p>	<p><i>Умови та причини, що заохочують (стимулюють), викликають або дозволяють скоєння посадовою особою при виконанні нею функцій держави або місцевого самоврядування діянь, які можуть призвести до вчинення корупційного чи пов'язаного з корупцією правопорушення.</i></p>
<p>Приклади</p>		
<p>Можливість вимагати або отримати посадовою особою Департаменту запобігання та виявлення корупції (Управління координації уповноважених підрозділів та виконання антикорупційних програм) неправомірну вигоду під час спілкування з уповноваженою особою державного органу в ході:</p> <ul style="list-style-type: none"> - координації її роботи з підготовки антикорупційної програми; - розгляду внесеної на погодження антикорупційної програми. 	<p>Існує можливість отримання неправомірної вигоди посадовою особою Департаменту запобігання та виявлення корупції (Управління координації уповноважених підрозділів та виконання антикорупційних програм) за:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підготовку антикорупційної програми; - її попередню перевірку на етапі до внесення на погодження; - за сприяння її погодженню в НАЗК; - за повернення на доопрацювання за заявою про відкликання антикорупційної програми, яка вже подана на погодження до НАЗК. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Неврегульованість внутрішньої процедури (алгоритму) координації та надання методичної допомоги щодо підготовки антикорупційних програм. 2. Неврегульованість у Порядку підготовки, подання антикорупційних програм на погодження до Національного агентства з питань запобігання корупції та здійснення їх погодження, затверженому рішенням НАЗК від 08.12.2017 № 1379, питання відкликання антикорупційної програми, яка вже подана на погодження до НАЗК, на доопрацювання. 3. Безпосередні контакти між посадовими особами Департаменту запобігання та виявлення корупції та зацікавленими в погодженні антикорупційної програми особами.

2. Існує потреба у здійсненні додаткової оцінки корупційних ризиків

- Запропоновані заходи із усунення (мінімізації) корупційних ризиків є існуючими заходами контролю.
- Запропоновані заходи із усунення (мінімізації) корупційних ризиків не спрямовані на ліквідацію або мінімізацію умов (причин) виникнення корупційних ризиків.

2.1. Запропоновані заходи із усунення (мінімізації) корупційних ризиків є існуючими заходами контролю

1. Посилення (встановлення) контролю з боку керівника.
2. Чітке дотримання вимог закону, визначеного порядку/процедури.
3. Проведення публічного громадського обговорення.
4. Проведення перевірок відповідно до плану перевірок.
5. Здійснення контролю за дотриманням встановленого порядку доступу працівників до відомостей, що становлять державну таємницю, відповідно до форми наданого їм допуску до державної таємниці та ступеню секретності відомостей, до яких їм надано доступ.
6. Здійснення публічних закупівель через систему Prozzoro у випадках, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі».
7. Встановлення кваліфікаційних критеріїв до учасника процедури закупівлі відповідно до статті 16 Закону України «Про публічні закупівлі» при здійсненні публічних закупівель за процедурою відкритих торгів, конкурентного діалогу, переговорною процедурою.
8. Проведення аудиторських перевірок відповідно до плану проведення внутрішнього аудиту (заходи запропоновані для усунення корупційного ризику).
9. Невідкладне та об'єктивне реагування на прояви порушень у діяльності кадрових служб територіальних органів органу Х та підрозділів центрального підпорядкування, вжиття дієвих заходів щодо припинення таких порушень.
10. Визначення уповноваженої особи, відповідальної за організацію та проведення спрощених закупівель Міністерства, розроблення та затвердження Положення про уповноважену особу, відповідальну за організацію та проведення спрощених закупівель Міністерства.

2.2. Запропоновані заходи із усунення (мінімізації) корупційних ризиків не спрямовані на ліквідацію або мінімізацію умов (причин) виникнення корупційних ризиків

Корупційний ризик	Чинник корупційного ризику	Захід, який не спрямований на усунення ризику	Запропонуйте захід з усунення корупційного ризику
Можливість отримання головним спеціалістом з внутрішнього аудиту неправомірної вигоди під час визначення об'єктів для дослідження та проведення внутрішніх аудитів.	Неврегульованість внутрішньої процедури порядку здійснення внутрішнього аудиту в органі X.	Здійснення постійного моніторингу вхідної кореспонденції з подальшим інформуванням керівництва органу X, у разі виявлення порушення».	
Можливість вимагати або отримати посадовою особою Департаменту запобігання та виявлення корупції (Управління координації уповноважених підрозділів та виконання антикорупційних програм) неправомірну вигоду під час спілкування з уповноваженою особою державного органу в ході: - координації її роботи з підготовки антикорупційної програми; - розгляду внесеної на погодження антикорупційної програми.	1. Неврегульованість внутрішньої процедури (алгоритму) координації та надання методичної допомоги щодо підготовки антикорупційних програм. 2. Неврегульованість у Порядку підготовки, подання антикорупційних програм на погодження до Національного агентства з питань запобігання корупції та здійснення їх погодження, затвердженому рішенням НАЗК від 08.12.2017 № 1379, питання відкликання антикорупційної програми, яка вже подана на погодження до НАЗК, на доопрацювання. 3. Безпосередні контакти між посадовими особами Департаменту запобігання та виявлення корупції та зацікавленими в погодженні антикорупційної програми особами.	1. Попередження посадових осіб Департаменту запобігання та виявлення корупції про відповідальність за порушення антикорупційного законодавства. 2. Проведення навчань для посадових осіб Департаменту запобігання та виявлення корупції. 3. Встановлення моніторингу з боку уповноваженого підрозділу з питань запобігання корупції НАЗК за особами які входять до приміщення НАЗК.	
Ймовірність встановлення дискримінаційних вимог до учасників процедури публічної закупівлі.	Наявність приватного інтересу посадових осіб замовника щодо надання переваги окремим учасникам процедури закупівлі.	Попередження членів тендерного комітету про відповідальність за порушення антикорупційного.	

Корупційний ризик	Чинник корупційного ризику	Захід, який не спрямований на усунення ризику	Запропонуйте захід з усунення корупційного ризику
Можливість отримання головним спеціалістом з внутрішнього аудиту неправомірної вигоди під час визначення об'єктів для дослідження та проведення внутрішніх аудитів.	Неврегульованість внутрішньої процедури порядку здійснення внутрішнього аудиту в органі Х.	Здійснення постійного моніторингу вхідної кореспонденції з подальшим інформуванням керівництва органу Х, у разі виявлення порушення».	Розробка та затвердження Порядку здійснення внутрішнього аудиту в НАЗК, яким буде визначена процедура планування, звітування та проведення внутрішнього аудиту в органі Х.
Можливість вимагати або отримати посадовою особою Департаменту запобігання та виявлення корупції (Управління координації уповноважених підрозділів та виконання антикорупційних програм) неправомірну вигоду під час спілкування з уповноваженою особою державного органу в ході: - координації її роботи з підготовки антикорупційної програми; - розгляду внесеної на погодження антикорупційної програми.	1. Неврегульованість внутрішньої процедури (алгоритму) координації та надання методичної допомоги щодо підготовки антикорупційних програм. 2. Неврегульованість у Порядку підготовки, подання антикорупційних програм на погодження до Національного агентства з питань запобігання корупції та здійснення їх погодження, затвердженому рішенням НАЗК від 08.12.2017 № 1379, питання відкриття антикорупційної програми, яка вже подана на погодження до НАЗК, на доопрацювання. 3. Безпосередні контакти між посадовими особами Департаменту запобігання та виявлення корупції та зацікавленими в погодженні антикорупційної програми особами.	1. Попередження посадових осіб Департаменту запобігання та виявлення корупції про відповідальність за порушення антикорупційного законодавства. 2. Проведення навчань для посадових осіб Департаменту запобігання та виявлення корупції. 3. Встановлення моніторингу з боку уповноваженого підрозділу з питань запобігання корупції НАЗК за особами які входять до приміщення НАЗК.	1. Врегулювання внутрішньої процедури координації та надання методичної допомоги щодо підготовки антикорупційних програм шляхом розробки внутрішнього алгоритму. 2. Розробка нового Порядку підготовки, подання антикорупційних програм на погодження до Національного агентства з питань запобігання корупції та здійснення їх погодження, в якому буде врегульовано питання відкриття антикорупційної програми, яка вже подана на погодження до НАЗК, на доопрацювання.
Ймовірність встановлення дискримінаційних вимог до учасників процедури публічної закупівлі.	Наявність приватного інтересу посадових осіб замовника щодо надання переваги окремим учасникам процедури закупівлі.	Попередження членів тендерного комітету про відповідальність за порушення антикорупційного.	1. Використання модулів аналітики ві prozorro та системи youcontrol на етапі підготовки тендерної документації (ТК, УОПЗ) . 2.Проведення аналізу ринку та вивчення того, на скільки заявлені замовником в тендерній документації характеристики товару, роботи чи послуги є специфічними чи спеціальними у порівнянні з іншими (УОПЗ). 3. Проведення періодичного моніторингу управлінням внутрішнього контролю щодо дотримання вимог чинного законодавства під час здійснення публічних закупівель (УОЗК).

3. Відсутність однієї або кількох обов'язкових складових антикорупційних програм органів влади

- Заходи з реалізації засад загальної відомчої політики щодо запобігання та протидії корупції у відповідній сфері.
- Процедура та суб'єкт, відповідальний за здійснення періодичного моніторингу виконання антикорупційної програми.
- Процедура оцінки виконання антикорупційної програми із закріпленням критеріїв її здійснення з урахуванням своєчасності, повноти реалізації закріплених у ній заходів та результатів їх здійснення.
- Процедура та випадки періодичного перегляду програми.

3.1. Заходи з реалізації засад загальної відомчої політики щодо запобігання та протидії корупції у відповідній сфері

Рекомендується вказувати інформацію щодо заходів, які будуть вжиті органом влади для забезпечення дотримання та виконання на постійній основі антикорупційних механізмів, таких як, наприклад:

- декларування майна, доходів, витрат посадовими та службовими особами органу влади;
- запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;
- дотримання ними правил етичної поведінки, вимог та обмежень, встановлених Законом України «Про запобігання корупції»;
- інших заходів із запобігання вчинення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень;
- захисту викривачів та залучення громадськості до формування та реалізації загальної відомчої політики щодо запобігання та протидії корупції тощо.

3.2. Процедура та суб'єкт, відповідальний за здійснення періодичного моніторингу виконання антикорупційної програми

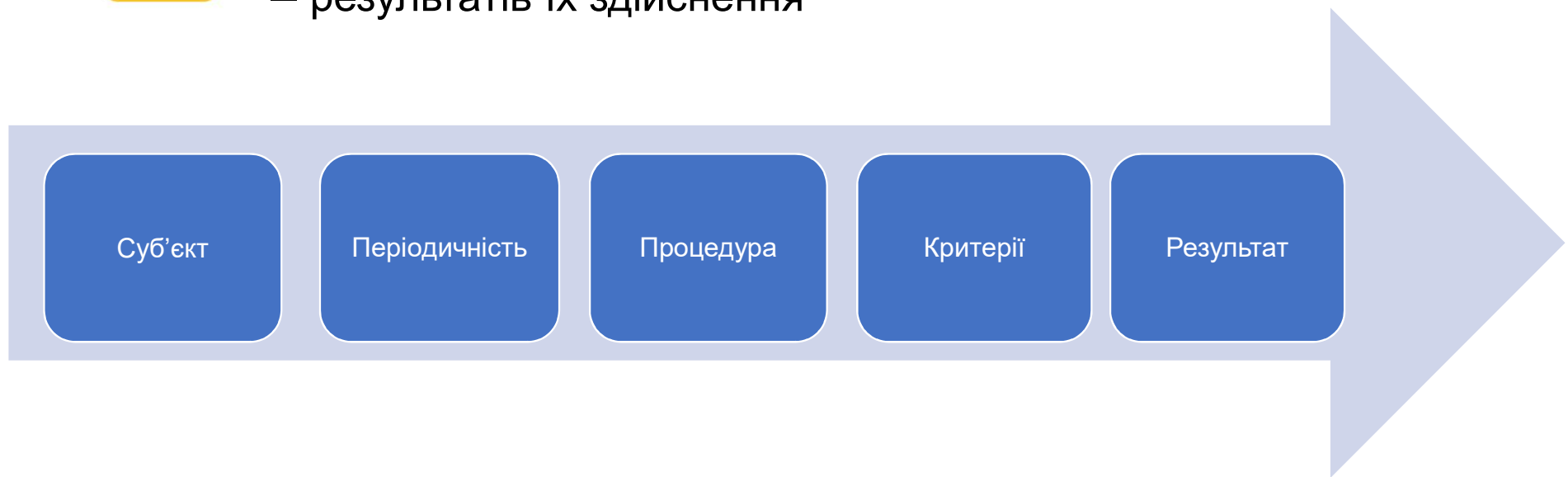

3.3. Процедура оцінки виконання антикорупційної програми із закріпленням критеріїв її здійснення з урахуванням:

- своєчасності
- повноти реалізації закріплених у ній заходів
- результатів їх здійснення

3.4. Процедура та випадки періодичного перегляду програми

Дякуємо за увагу!

бульвар Дружби Народів, 28
м. Київ, 01103, Україна
+38 (044) 200-06-94

 [NAZKgov](https://www.facebook.com/NAZKgov)

 info@nazk.gov.ua

 [NAZK_gov](https://twitter.com/NAZK_gov)

 [NAZK_gov_ua](https://www.t.me/NAZK_gov_ua)

 [nazk_gov](https://www.instagram.com/nazk_gov)

 [НАЗК NACP](https://www.youtube.com/NAZK_NACP)